

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om arbetssökandes rätt till utkomstskydd för arbetslösa under öppna högskolestudier

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om arbetssökandes rätt till utkomstskydd för arbetslösa under öppna högskolestudier (RP 86/2026 rd): Ärendet har remitterats till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Timo Meling, arbets- och näringsministeriet
- undervisningsråd Ulla Mäkeläinen, undervisnings- och kulturministeriet
- undervisningsråd Anssi Pirttijärvi, undervisnings- och kulturministeriet
- regeringsråd Marjaana Maisonlahti, social- och hälsovårdsministeriet
- specialsakkunnig Outi Tomperi, Utbildningsstyrelsen
- jurist Pirjo Haaja, UF-centret
- tf. sysselsättningsområdesdirektör Riikka Hytönen, Norra Mellersta Finlands sysselsättningsområde
- chef för utbildnings- och sysselsättningsfrågor Mikko Heinikoski, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- specialsakkunnig Heikki Taulu, Akava ry
- sysselsättningsexpert Lassi Puonti, Finlands Kommunförbund
- ledande sakkunnig i sysselsättnings- och socialpolitik Patrik Tötterman, Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT
- verksamhetsledare Jukka Haapakoski, Työttömien Keskusjärjestö ry
- specialsakkunnig Minna Mäkitalo, Aalto-universitetet
- verksamhetsledare Tytti Pantsar, Finlands Folkhögskolförening rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Suupohja sysselsättningsområde
- Folkpensionsanstalten
- Jyväskylän universitet
- STTK rf
- Finlands näringsliv rf
- Finlands universitetsrektorers råd UNIFI rf

Betänkande AjUB 4/2026 rd

- Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene rf
- Bildningsbranschen rf
- Finlands Sommaruniversitet rf
- Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf.

Inget yttrande av

- Företagarna i Finland rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det ändringar i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om ordnande av arbetskraftsservice och lagen om främjande av integration.

Enligt propositionen ska lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att arbetssökande som fyllt 25 år har möjlighet att utan begränsningar bedriva öppna högskolestudier vid universitet, yrkeshögskolor, medborgarinstitut och sommaruniversitet utan att gå miste om arbetslöshetsförmåner. Lagen om ordnande av arbetskraftsservice och lagen om främjande av integration ska ändras så att frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån inte längre får vara studier inom öppen högskoleundervisning.

Syftet med propositionen är att göra det lättare för arbetslösa arbetssökande att bedriva öppna högskolestudier samt att minska den administrativa bördan i anslutning till förutsättningarna för att få arbetslöshetsförmån. Propositionen bedöms endast ha ringa ekonomiska konsekvenser.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft senast hösten 2026.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

I propositionen föreslås ändringar i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om ordnande av arbetskraftsservice och lagen om främjande av integration.

Syftet med propositionen är att underlätta möjligheterna för arbetslösa arbetssökande att bedriva öppna högskolestudier vid universitet, yrkeshögskolor, medborgarinstitut och sommaruniversitet samt att minska den administrativa bördan i anslutning till utredning av förutsättningarna för att få arbetslöshetsförmån.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet anser att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker därför lagförslaget utan ändringar. Utskottet anser det vara viktigt att gå vidare med att förbättra de arbetslösas förutsättningar att studera.

Betänkande AjUB 4/2026 rd

Ändringar i nuläget och konsekvenser

Enligt propositionen ska lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att arbetssökande som fyllt 25 år får möjlighet att utan begränsningar bedriva öppna högskolestudier vid universitet, yrkeshögskolor, medborgarinstitut och sommaruniversitet utan att gå miste om arbetslöshetsförmåner. Samtidigt slopas möjligheten enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice och lagen om främjande av integration att enligt arbetskraftsmyndighetens prövning stödja öppna högskolestudier vid universitet, yrkeshögskolor, medborgarinstitut och sommaruniversitet med arbetslöshetsförmån.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet konstaterar att de ändringar som föreslås i propositionen underlättar möjligheterna för arbetslösa arbetssökande att bedriva öppna universitetsstudier och öppna yrkeshögskolestudier. Ändringarna minskar också den administrativa börda som hänförs till utredningen av förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmån och minskar fördröjningarna i utbetalningen av förmånen, det vill säga de avbrott som beror på att man väntar på utlåtanden om den arbetskraftspolitiska bedömningen av studierna.

Sakkunniga har lyft fram risken för att studiestödet ersätts med arbetslöshetsförmån. Arbetssökandes öppna högskolestudier vid universitet, yrkeshögskolor, medborgarinstitut och sommaruniversitet bedrivs för närvarande i allmänhet på deltid och inverkar inte på rätten till förmåner. De föreslagna ändringarna kan öka utgifterna för de offentliga finanserna, om ett stort antal studerande inleder öppna högskolestudier så att studierna bildar omfattande helheter som senare inkluderas i högskoleexamen. I en sådan situation kan arbetslöshetsförmånen bli en förmån som ersätter studiestödet. Utskottet konstaterar att man har försökt förebygga denna risk genom att föreslå en åldersgräns på 25 år för ändringarna. Risken bedöms dessutom minska av att öppna högskolestudier är avgiftsbelagda.

Folkhögskolor

Sakkunniga påpekade att öppen högskoleundervisning vid folkhögskolor inte ingår i tillämpningsområdet för de föreslagna ändringarna. Enligt utredning till utskottet lämnades det under beredningen av propositionen flera yttranden där det föreslogs att öppna högskolestudier vid läroanstalter för fritt bildningsarbete ska inkluderas i propositionen. I praktiken betyder det folkhögskolor, medborgarinstitut och sommaruniversitet. Propositionen ändrades efter remissbehandlingen så att öppen högskoleundervisning vid medborgarinstitut och sommaruniversitet inkluderades i tillämpningsområdet för de föreslagna ändringarna. I fråga om folkhögskolor gjordes däremot inga ändringar.

Utskottet konstaterar att de studier som ordnas vid folkhögskolorna till sin omfattning avviker från de övriga ovannämnda studierna. Om folkhögskolornas öppna högskoleundervisning hade inkluderats i ändringen, beräknade arbets- och näringsministeriet i samarbete med finansministeriet att utgifterna för social trygghet skulle öka med uppskattningsvis cirka 4,5 miljoner euro per år, medan propositionen i övrigt har bedömts medföra endast små konsekvenser för förmånsutgifterna. I beräkningen har man beaktat ökningen av utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa och deras inverkan på bostadsbidraget samt på studiepenningen och bostadstillägget.

Betänkande AjUB 4/2026 rd

Yrkesinriktade studier

Vid utskottets sakkunnigutfrågning framfördes det att de öppna studierna till stor del har utnyttjats av högskoleutbildade personer. En stor del av de arbetslösa har dock avlagt utbildning på andra stadiet eller enbart på grundnivå. För dem skulle yrkesstudier ofta vara naturligare och effektivare med tanke på sysselsättningen.

Enligt utredning till utskottet fick man under beredningen av propositionen synpunkter bland annat på att yrkesstudier och studier som bedrivs med rätt till så kallade fristående studier vid universitet borde ha inkluderats i ändringen. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet ser det som angeläget att utreda under vilka förutsättningar det kan vara möjligt för arbetssökande att bedriva den typen av studier utan att förlora arbetslöshetsförmånen och vilka kostnader detta medför (*Utskottets förslag till uttalande*).

FÖRSLAG TILL BESLUT

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1–3 i proposition RP 86/2026 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner ett uttalande. (Utskottets förslag till uttalande)

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder under vilka förutsättningar det kan bli möjligt för arbetssökande att bedriva yrkesstudier och studier som bedrivs med rätt till så kallade fristående studier vid universitet utan att den arbetssökande går miste om arbetslöshetsförmånen och vilka kostnader detta medför. Utredningen ska lämnas till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet före utgången av april 2027.

Betänkande AjUB 4/2026 rd

Helsingfors 29.5.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Arto Satonen saml
vice ordförande Lauri Lyly sd
medlem Miko Bergbom saf
medlem Fatim Diarra gröna
medlem Minja Koskela vänst
medlem Mikko Lundén saf
medlem Niina Malm sd
medlem Anders Norrback sv
medlem Olga Oinas-Panuma cent
medlem Karoliina Partanen saml
medlem Jorma Piisinen saf
medlem Piritta Rantanen sd
medlem Anne Rintamäki saf
medlem Timo Suhonen sd
medlem Henrik Vuornos saml.

Sekreterare var

plenarråd Miika Suves.